קמא א מיי׳ פ״א מהל׳

עשין קסב טוש"ע י"ד סי" רפא סעיף א וטוש"ע א"ח סימן לט סעיף ו: קמב ב מיי שם נופ"ו מהלי

עוד בהלי ס"ח דף סח. ע"שן: קבוג ג מיי פ"א מהלי

עפיפן אר יג טום ע עם סעיף ה: ד [מיי' פי"א מהל' אסורות

:[7"ס ה"דן: קמד ה מיי פ"א מהלי תפילין הלי יג טוש"ע

שם סעיף א [וטוש"ע יו"ד סט סעקף מי [וטוט"ע יויק | סי' רפא סעי' ג]: קבוה ו מייי שם פ"ג הל' טו

סמג עשין כג טוש"ע א"ח סיי לג סעיף מח [וברג אלפס הל' תפילין דף עא:

:נינו ל יבן. קבור ח (מיי שם פ״א הלי יג) סמג שם טוש״ע א״ח סימן לט סעיף ג [עי

מ"ח שם ס"ק זן וטוש"ע י"ד מ״ח שם פ״ק זן וטוש״ע ״ד סי רפא סעיף ב: קבוז ט י מיי פרק י מהלי גירושין הלי יב סמג עשין מח טוש״ע אה״ע סי י

: סעיף ג כ [טוש"ע אה"ע סימן י

(מעיף ו

יני. ע"ש]: יו"ד סיי רסח סעי

יסוה"ת הל"חו סמג שם טוש"ע י"ד שם וטוש"ע א"ח שם סעיף ד [וברב אלפס

מפילין הל' יג טוש"ע

אמרי לה קורין בו. פי׳ בקונטרס דהוה ליה ספק ספיקא דשמא ישראל כתבו ואפילו כתבו עובד כוכבים שמא כתבו למכור לישראל ולא לשם עבודת כוכבים ואין נראה דרב נחמן קאמר כתבו עובד כוכבים יגנז והיינו אפילו כתבו למכור לישראל

> בהשירה אינו בכתיבה אלא טעמא דאמרי לה קורין בו משום דאיכא למתלי טפי שישראל כתבו דאין דרך עובד כוכבים לכתוב: דהא דתניא יגנו האי תנא הוא. הוה מלי למימר דרשב"ג הוא דבעי כתיבה לשמה כדאמר בסמוך אלא מייתי תנא דאיירי בה בהדיה: בק שישנו בקשירה ישנו בבתיבה. מכאן אומר ר״ת דאין חשה חוגדת לולב ועושה לילית כיון דלא מיפקדה ואין נראה דהא מדפסלינן ברים התכלת (מנחות דף מב.) לילית בעובד כוכבים דדריש בני ישראל ועשו ולא בעובדי כוכבים מכלל דאשה כשרה ואמרינן נמי סוכת גנב"ך כשרה בפ"ק דסוכה (דף ח:) ודוקה בס"ת ותפילין ומוחות דכתיב וקשרתם וכתבתם דרשינן הכי: עד שיעבדם דשמן. כרשב"ג קיי"ל דבעי עיבוד לשמה כדמוכח בהנוקין (לקמן דף נד:) דההוא דאתא לקמיה דרבי אבהו א"ל ס"ת שכתבתי גוילין שלו לא עבדתים לשמן ומסיק דנאמן אתה להפסיד

בתפילין ומוחות לכך נרסה דקמי אתפילין ומוחות : ים עיבוד לשמן בעי בתיבה לשמן לא בעי. קשה דלמא כתיבה לשמן ודאי לא בעי דמסתמא לשמן קאי אבל סתם

עיבוד עורות לאו לתפילין קיימי ולא מסתבר דפריך מעיבוד לעיבוד דמדקאמר כתיבה לשמן לא בעי משמע דמכתיבה פריך: אי

כתבו ופסול. תני חנית, בריה דרבה מששרוניא ס"ת ותפילין ומזוזות שכתבן אפיקורוס ועובד כוכבים ועבד ואשה וקטן וכותי וישראל משומד פסולין שנאמר וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה וכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה. ואשה אינה בקשירה דה"ל מצות עשה שהזמן גרמא דלילה ושבת לאו זמן תפילין נינהו ומסור וישראל אפיקורוס פרקו מעליהן עול

בותנר' מפני חיקון העולם. אי משום דוחקא דליבורא אי משום דלא ליגרבו ולייתו טפי: גבו' קורין בו. ולא חיישינן שמא הוא כתבו לשם עבודת כוכבים ופלוגתא היא לקמיה: דילמא. הך דדייקא מתני׳ הא בכדי דמיהן לוקחין ליגנז קאמר ואין מניחין אותו בידו שמא כשר הוא וגומין אותו מפני תיקון העולם: גמ' אמר ליה רב בודיא לרב אשי יתר על כדי דמיהן הוא דאין לוקחין הא בכדי דמיהן לוקחין "שמע מינה ס"ת שנמצא ביד עובד כוכבים קורין בו דילמא

מספיקא: מין. האדוק בעבודת כוכבים כגון כומרש: ישרף. דודחי לשם עבודת כוכבים כתבו: כתבו עובד כוכבים יגנו. כדלקמן: נמלא ביד מין יגנו. ספק כתבו ספק מלאו לגנוז אמר רב נחמן ⁴נקמינן ⁴ ספר תורה וכשר הוא: נמלא ביד עובד כוכבים שכתבו מין ישרף כתבו עובד כוכבים יגנז אמרי לה יגנו. מספיקא שמא הוא ינמצא ביד מין יגנז נמצא ביד עובד כוכבים כתבו: ואמרי לה קורין בו. דספק ספיקה הוה שמה ישרהל כתבו והם אמרי לה יגנז ואמרי לה קורין בו ספר תורה תמצא לומר הוא כתבו שמא למכור שכתבו עובד כוכבים תני חדא ישרף ותניא לישראל כתבו ולא לשם עבודת כוכבי': אידך יגנז ותניא אידך קורין בו לא קשיא הא דר"ה בשחיטת חולין בפ׳ שני (דף לח:): דתניא ישרף ר"א היא דאמר סיסתם מחשבת מפשרוניא. שם מקום: מסור. מלשין: עובד כוכבים לעבודת כוכבים והא דתניא עבד ואשה אינן בקשירה דמ"ע יגנז האי תנא הוא ידתני רב המנונא בריה שהזמן גרמא היא דלילה ושבת לאו דרבא מפשרוניא ים"ת תפלין ומזוזות שכתבן זמן תפילין הואי: כותי. גירי אריות הן: מומר ומסור. הרי פרקו מעליהן י(מין) ומסור עובד כוכבים ועבד אשה וקמן עול: כתיבה לשמן לא בעי. בתמיה: וכותי וישראל מומר פסולין שנאמר יוקשרתם ליפן. לתפילין והב: שטלה. לשון וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה טלאי כלומר עשה חיפוי כיס שלהן וכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה והא דתניא בעור בהמה טמאה: פסולות. דכתיב קורין בו האי תנא הוא דתניא סלוקחין ספרים (שמות יג) בפיך מן המותר בפיך: מו העובדי כוכבים בכל מקום ובלבד שיהיו פנגר שתור לסורו. רע. וההוא דלידן כתובין כהלכתן ומעשה בעובד כוכבים אחד גר הוה וחזר לסורו ויודע דבעי לשמן: בצידן שהיה כותב ספרים והתיר רשב"ג מחמת ירחה. וירח לנפשו שלח ליקח ממנו ורשב"ג עיבוד לשמן בעי כתיבה יהרגוהו הכוחים: מ"ר מעליו בדמיהו. אע"פ ששנינו אין לוקחין אותן ביותר לשמן לא בעי ידתניא יציפן זהב או שמלה מדמיהן טעמא שלא יתנו לב ויטריחו עליהן עור בהמה ממאה פסולות עור בהמה לשלול ספרים אבל בדבר מועט להעלות מהורה כשרות ואע"פ שלא עיבדן לשמן רבי בדמיהן טרפעיק לא מוכחא מילתא שמעון בן גמליאל אומר אפילו עור בהמה כולי החי: חיסתירת. סלע מדינה מהורה פסולות עד שיעבדן לשמן אמר רבה שמינית שבסלע לורי דהיינו חלי דינר בר שמואל בגר שחזר לסורו לסורו כ"ש ידהוי והכי מפרש בכתובות פרק אע"פ (דף סד.): טייעסת. ישמעחלית: ליה מין אמר רב אשי "שחוזר לסורו משום חייתה. שק קטן: ריש ריש. זוג זוג יראה תנו רבנן מעלין בדמיהן עד כדי מרפעיק של רחש ושל זרוע: מימליה זיהרה. מאי מרפעיק אמר רב ששת איסתירא ההיא נתמלאת ארס מרוב כעס: בותבי' מייעתא דאייתי חייתא דתפילי לקמיה דאביי משום ש"ר. שינא עליה לעו זנות: אמר לה יהבת לי ריש ריש בתמרי אימליא משום נדר. שנדרה ואמר אי אפשי זיָהראָ שַקלא שדתינהו בנהרא אמר לא אבעיַ באשה נדרנית: לא יחזיר. ואפי׳ נמלאו לי לזלזולינהו באפה כולי האי: בותני דברים בדאים או הנדר התירו חכם. וטעמא פליגי בה אמוראייא איכא למ"ד ממהמוציא את אשתו משום שם רע לא יחזיר י משום קלקולא ואיכא למ"ד קנם הוא משום נדר לא יחזיר רבי יהודה אומר כל נדר שלא יהו בנות ישראל פרוצות בעריות שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים ובנדרים: שידעו כו רכים. שנדרתו יחזיר ר"מ אומר כל נדר שצריך חקירת חכם ברבים: לא יחזיר. דאין לו הפרה לא יחזיר ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר א"ר ורבי יהודה לא חייש לקלקולא אלא אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה אמר ר' יוםי שלא יהו בנות ישראל פרוצות בנדרים בר' יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו הלכך אי נדרה נדר ברבים פריצות הוא בנדרים וקנסוה: ושלא ידעו בו קונם אם איני מגרשיך וגרשה והתירו לו רבים. דיש לו הפרה לא קנסוה: חכמים שיחזירנה מפני תיקון העולם: גבו' א"ר כל נדר שלריך חקירת חכם. לילך יוסף בר מניומי אמר רב נחמן יוהוא לפני חכם ולבקש פתח וחרטה וחין שאמר לה משום שם רע אני מוציאך הבעל יכול להפר: לא יחזיר. דר"מ

משום סבר טעמא משום קלקולא הלכך נדר שאינו יכול להפר אבל חכם יכול להתיר יכול הוא לקלקל את הגט לאחר שתנשא לאחר ויאמר אילו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי מגרשה: שאינו לריך חקירת חכם. אלא הוא יכול להפר לא הולרכו חכמים לחסור עליו מלהחזירה לפי שאינו יכול לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע כו׳ שהרי נדר פתוח הוא והיה לו להפר ולא היפר: לא אסרו

זה. שצריך חקירת חכם להחזיר: אלא מפני זה. שאינו צריך דבצריך לא היה לנו לחוש לקלקול לפי שאינו יכול לומר אילו הייתי יודע שחכם יכול להתירו לא הייתי מגרשיך דאנן סהדי דאין אדם רוצה שתחבוה אשתו בבית דין בפני חכם לילך לבית דינו ולישאל על נדרה אלא מפני נדר שאינו לריך חכם ובעל יכול להפר אסרו את כולן שלא יאמר אילו הייתי יודע שהייתי יכול להפר לא הייתי מגרשיך: מעשה בלידן כו'. בגמ' מפרש מאי קאמר ומה אשמועינן: מפני סיקון העולם. בגמ' מפרש: גבו' והוא שאמר לה. בשעת גירושין: משום

לא יחזיר. קסבר טעמא משום קלקולא, הלכך בהאי איכא קלקולא, דאומר אילו הייתי יודע דחכם יכול להתירו לא הייתי מגרשין, דרוצה הייתי שמתכוה בבית דין ויתירו לך, ושאינו צריך חקירת חכם. נדר שהבעל יכול להפר, יחזיר. דבהאי לא תלי לקלקלה, שהיה לו להפר ולא הפר (שם). לא אסרו זה. לריך מקירת מכס, אלא מפגי זה. שאינו לריך, שהלריך מקירת מכס אין בו קלקול, דלאו כל כמיניה לותר אילו הייתי יודע, לפי שאין אדם רוצה שתמבזה אשמו בצ"ד, אלא מפני מה אסרוהו דלקמן מפרש טעמא משום כל שאינו

שכרך ואין אתה נאמן להפסיד ס״תים א והא דאיפליגו אביי ורבא בפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מח:) בהומנה אי מילתא היא ומוקי התם פלוגתייהו בפלוגתא דרשב"ג ורבנן לא כמו שפי׳ שם בקונטרם דאביי דאמר מילתא היא כרשב"ג דבעי עיבוד לשמן דחם כן קשיא הלכתא אהלכתא דקי"ל כרבא לגבי אביי בר מיע"ל קג"ם ב אלא מפרש ר"ת דאביי כרבנן דלא בעי עיבוד לשמן דסגי בשאר הזמנות שמתקנין הקלפים ומשרטטין אותם לשמן כיון דהומנה מילתא היא ורבא כרשב"ג לבעי עיבוד לשמן ולא הזמנה מועטת ג ואע"ג דאמרינן בהתכלת (מנחות דף מב:) דרב כרבנן ושמואל כרשב"ג והלכתא כרב באיסורי הכא הלכתא כשמואל ואף ע"ג דאמר ליה התם אביי לרב שמואל בר יהודה האי תכלתא היכי לבעיתו לה א"ל מייתי לן דם חלזון וסמנים ורמינן לה ביורה ושקלינן פורתא בביעתא וטעמינן לה באודרא ושדינן לההיא ביעתא וקלינן להאי אודרא בנורא משמע דבעינן לביעה לשמן ד ז״ל דאביי לא קיבלה דאיהו לא בעי לא עיבוד ולא טוייה יולה לביעה לשמןים: מעלדין בדמיהן עד כדי מרפעיק. ממון פי׳ הקונט׳ משמע דקחי גם חספרים הוקלת תימה דאיך משוה הש"ם ספרים שדמיהן יקרים להעלות כדי טרפעיק^ו כמו

מוסף תוספות

א. לפנינו שם הגי': מתוד שאתה נאמן להפסיד שכרך, אתה נאמן להפסיד ס״ת. אלמא ס״ת (נמי) בעינן עבוד לשמו. ר״ן (כת״י פרמא תלוטט כס׳ דרך תמיס). ב. ואין לחלק בין גוילין שהן עיקר המצוה לעור של תפילין שהן תשמישי מצוה, דבעור של חפיליז ומי הא אירא שי"ז של . בפ׳ במה מדליקין, ועוד דבפ׳ התכלת מייתי תנאי מציפז והב אציצית שהוא עיקר המצוה. תוס' הכח"ש. ג. א"כ הזמנה לאו מלתא ג. א כ ווומנה לאו מלוגא היא, דאי מילתא היא אפשר בחיתוך העור ובתיקונים . הטנים סגי לשוויי לשמה. מנחות מב: ד"ה עד. T. והתם מדמי טווייה לשמה לעיכוד דהכא וה״ה לשמה לעיבה הוכא ה... צביעה. מוס׳ סנהדרין מח: ד״ה אע״פ. ה. שלוקחין אותן . ביתר מדמיהן עד טרפעיק. . תוס׳ הרא״ש. ו. [ד]אין ניכר בהם עילוי טרפעיק. תוס׳ הרא"ש. ז. וכנגד זה בספרים

פסקי רי"ד

אמר רכ כודיא לרכ אשי יוחר פי׳ מפני טורח הצבור אי נמי שלא יתגרו לשלול אותו הא בכדי דמיהן לוקחין ש״מ ס״ת שנמצא ביד עובד כוכבים קורים בו דילמא ליגנז. אמר רב נחמן נקט״ ס״ת שכתבו אפיקורוס ישרף. פי׳ שהוא אדוק לע״ז וכל מחשבתו הוא לה וכותב האזכרות לשם ע״ז שלו. כתבו עובד כוכבים יגנז פי׳ דלא אמרי׳ סתם מחשבת עובד כוכבים לע״ז אלא הדבר ספק הילכך אין שורפין אותו ואין קורין בו אלא טעון נניזה נמצא ביד אפיקורוס יגנז פי׳ שאין ידוע מי כתבו לה יגנז ואמרי לה קורין בו מ"ד קורין בו דאמרי׳ מישראל זבניה או שקליה באונס כדי למוכרו לישראל ומ"ד יגנז שמא הוא

 ל) [עי' פרש"י עירובין ה.
ד"ה והאמר], כ) [חולין יג.
לח: קטו: ע"ו לב:], ג) מנחות מב. ע"ם. ד) ס"ל ל"ג. ה. כשל, ה) [תוספתא דמס' ע"ו פ"ג ה"ב, ו) מנחות מב: סנהדרין מה:. ז) וכתובות סד.ז. ה. להוג, היב ולהופות עד: (לקמן מו:], ש) בס"א במקום כה"ד: מין יהודי שאינו מאמין לדברי רו"ל, [וע" הגהות מהרי"ן חיות], י) [מנחות לו:], יא) [לקמן מו.], יב) נ"ב ומסיק שמחוך שאחה נאמן להפסיד שכרך אחה נאמן להפסיד שכרך אחה נאמן להפסיד ס"ח, וכ"ה בגמי לקמן. מ"כ, יג) [ועיין תום' סנהדרין מח: ד"ה אע"פ יתוס' מנחות מב: ד"ה עד], יד) שייך לעיל,

תורה אור השלם

ו. ושַּמְתֶּם אֶת דְּבָרִי אֵלֶה עַל לְבַבְּכֶם וְעַל נַפְּשְׁכֶם ר יובדיים אתם לאות על וקשרתם אתם לאות על יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עינֵיכֶם: וּכְתַבְתָּם עַל מזוזות ביתר ובשעריר:

גליון הש"ם

גמ' ם"ת שכתבו מין ישרף. ע" שנת קטו ע"א תד"ה ספרי: רש"י ד"ה בגר שחזר מורו. עיין רש"י הוריות דף יג ע"ל ד"ה ל"ל:

מוסף רש"י נקטינן. מסורת מאכותינו מנהג מרצותינו (עדובין ה.).

מנסג מניכונית (שוב ביות). ציפן זהב. לתפילין, פסולות הבתים, דבתים של עור בעינן, דאפילו קשירתן אינן אלא ברלועות במינן כדאמרינן להקומן (מנחות מב:). או שטלה עליהן עור בהמה טמאה. שעשה נתיס של עור נהמה טמאה, פסולות. כדאמרינן בפרק שמנה שרנים ה' בפיך מן המותר בפיך מנחות מב:). משום שם רע לא יחזיר משום גדר לא יחזיר. איכא למ״ד משום קלקולא, שאם אתה אומר שם רע שאינו שם רע, או נדר נעקר ע"י חכם, ומקלקלה זה ואומר אילו היימי יודע שכן הוא, אפילו נומנין לי מאה מנה לא היימי מגרשיך, מאה מנה לא היימי מגרשיך, לפיכך אומרים לו הוי יודע שהמוליא את אשתו משום שם רע או משום נדר לא שם לע מו משום לול כנו יחזיר, ואם חביבה עליך לא תמהר להוליאה, ואי אתי תו לקלקל לא מהימן, שהרי יודע שנאסרה עליו ולא חש לבדוק . את הדנה, (כתובות עד:) או: אם חביבה עליך כא ובקש היתר לנדרה, ואי מגרש לה מהשתא ודאי שנואה היא עליו ותו לא מלי עקר גיטה בדגרי שקר (יבמות כה.) ואיכא למ"ד כדי שלא יהו בנות ישראל פרולות בעריות יננדרים (כתובות שם). כל נדר שידעו בו רבים. שנדרתו נפני עשרה, לא טמדרנו בפני עשרים, יא יחזיר. קסבר טעמא משום שלא יהו פרולות בנדרים הוא, יכי נדרה בפני רבים וזהו נדר כי מלט בפני לכים והטי מלי זאין לו הפרה פרלה יותר נדי קנסוה, שלא ידעו בו רבים דיש לו הפרה לא קנסוה (שם). כל נדר שצריך חקירת חכם. שאין הבעל יכול להפר, שאינו מדברים שבינו לבינה ולא עינוי נפש,

שמים ואע"ג דאשה מחייבא במווזה כרתנן בברכות (דף כ) וחייבים במווזה כיון דאינה רשאית לכתוב תורה ותפילין אינה מפני שלינו לרוך, דיכול הוא לכחם ולומר לא הייתי יודע שאני יודע שאני יודע שאני יודע שאני יודע שאני יודע שאני יודע האלי ושם. רשאית לכתוב מזוזה דלא גרועה כתיבת מזוזה מכתיבת ס"ת ותפילין וכל שפסול בזה פסול בזה פסול בזה בסול בזה: ת"ר מעלין על דמיהן עד כדי טרפעיקון מאי טרפעיקון אמר רב ששת אסתירה פי׳ סלע מדינה שהיא שמינית שבסלע צורי דהיינו חצי דינר צורי ורשאין לקנות התפילין מן המוצאם כל זוג בחצי דינר ואין זה עילוי הניכר שיתנו לבם לשלול מהן. ההיא טייעתא דאתייה חייתא דתפילי לקמיה דאב"י א"ל אב"י יהבתינהו ריש ריש בתמרי אימלי זיהרא שקלא שדתנהו בנהרא אמר אב"י לא איבעי לי למזלינהו כאפה כולי האי: מ**רגנ"** המוציא את אשתו משום ש"ר. כלומר ש"צא עליה לעז של זנות לא יחזיר. משום נדר לא יחזיר ר" יהודה אומר כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר א"ר אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה א"ר יוסי בר' יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם שאני מור כל נדר שצריך חקירת חכם שיחזירנה מפני תיקון העולם. אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן והוא